OKTOBER
1 N 18. pobink.
2 P Angeli varuhi
3 T Terezija
4 S Frančišek Asis.
5 Č Placid
6 P Brunon
7 S Češč. sv. R. v.
8 N 19. pobink.
9 P Ludovik, Bert.
10 T Frančišek Borg.
11 S Mater. B. Dev.
12 Č Kolumbov dan
13 P Edvard
14 S Kalist
15 N 20. pobink.
16 P Gal. opat

AMERIKANSKI SLOVENEC

PRVI SLOVENSKI LIST V AMERIKI

Geslo: Za vero in narod — za pravico in resnico — od boja do zmage!

GLASILO SLOV. KATOL. DELAVSTVA V AMERIKI IN URADNO GLASILO DRUŽBE SV. DRUŽINE V JOLIETU; S. P. DRUŽBE SV. MOHORJA V CHICAGI; ZAPADNE SLOV. ZVEZE V DENVER, COLO., IN SLOVENSKE ŽENSKE ZVEZE V ZEDINJENIH DRŽAVAH.

(Official Organ of four Slovenian Organizations)

NAJSTAREJŠI IN NAJBOLJ PRILJUBLJEN SLOVENSKI LIST V ZDRUŽENIH DRŽAVAH AMERIŠKIH.

ŠTEV. (NO.) 192. CHICAGO, ILL., PETEK, 6. OKTOBRA — FRIDAY, OCTOBER 6, 1939 LETNIK (VOL). XLVIII.

Mussolini ne bo posredoval? - Amerika se zavarovala

Kljub ugodnemu stališču, ki ga zavzema, je neverjetno, da bi podvzel Mussolini resno posredovalno delo za mir. — Sedanji položaj ne kaže, da bi bilo posredovanje uspešno. — Govorice, da utegne Hitler odstopiti.

Rim, Italija. — Bržkone bi se danes težko našel v Evropi kak mož, ki bi bil tako primeren za posredovalca med obema skupinama, ki stoje v vojni, kakor je ravno italijanski diktator Mussolini. Prvič že njegova oseba sama uživa vpliv doma in v tujezemstvu, da bi njegova beseda bila upoštevana, ako le mogoče, obenem pa je tudi Italija točasno v tako ugodnem položaju, da lahko brez strahu stoji na svojem lastnem stališču in se ji ni bati, da bi se morala pokoravati pritisku od ene ali druge strani. Anglija in Francija ste namreč veseli, da je Italija nevtralna in imate eno sovražnico manj, ter je težko verjetno, da bi podvzeli kaj, s čimer bi se ji zamerili, Hitler pa se bo brez dvoma enako izogibal, da bi z grožnjami silil to zaveznico, naj mu gre na pomoč, ker bi jo utegnil s tem pognati v nasprotni tabor.

Kljub temu ugodnemu, takorekoč docela neodvisnemu stališču, pa še ni prav gotovo, da bi Mussolini res stopil v ospredje in pričel aktivno posredovati za mir. Res je sicer, da se je Mussolini v teku ne tako dolgega časa izpremenil in je iz rohnečega leva postal pacifist ter ne želi nič bolj kakor, da bi se upostavil in ohranil mir, ker pač ve, da z vojno Italija ne bo dosti pridobila, vendar je pri tem tudi toliko realista, da ne bo poslušal le svojih čustev, marveč bo najprej presojal dejanski položaj. Predvsem bo prej pregledal, ali bi njegov javni nastop za pomiritev imel kak uspeh. Ako pa upošteva sedanjo situacijo,tega ne more pričakovati. Anglija in Francija sta se namreč ponovno in povnovno že izrazili, da s Hitlerjem in z nazijskim režimom ne boste vodili nikakih mirovnih pogajanj. Nasprotno pa je enako nesmiselno pričakovati, da bi Nemčija strmoglavila nazijsko vlado. Izida se torej vsaj točasno ne vidi nobenega in bi Mussolini s posredovanjem izgubljal le besede in s sledečim neuspehom trpel tudi na ugledu.

En izhod, na katerega pa se ni dosti zanašati, bi bil v tem, da bi Hitler prostovoljno odstopil. Poročila govore, da namerava zdaj ustanoviti novo poljsko, novo češko in novo judovsko državo, vse tri seveda odvisne od Nemčije, na kar bi stopil pred svet in izjavil, da je svoje poslanstvo dokončal, Nemce združil, Evropo preuredil, in, da se zdaj lahko umakne, ko vidi, da je samo njegova oseba edina ovira za sklenitev miru. Baje se je v resnici pred nedolgim izrazil angleškemu poslaniku Hendersonu, da želi postati zopet slikar.

Domneva o kaki taki možnosti pa se zdi tako fantastična in neverjetna, da je ni resno jemati v poštev. Tako je torej tudi težko verjetno, da bi se Mussolini, izvzemši kakih splošnih pozivov, aktivno spustil v kako posredovalno delo.

ŠE EN KORAK SOVJETOV

Tudi Finska bo poklicana na "obisk" v Moskvo.

—o—

Moskva, Rusija. — V diplomatskih krogih se je v sredo pričakovalo, da bo poslala sovjetska vlada "povabilo" še eni sosednji državi, naj pride na obisk v Moskvo, namreč Finski. Na tak način je pozvala k sebi zadnje dni zastopnike treh baltskih držav, Estonije, Latvije in Litvenije, in z vsemi tremi tudi sklenila pogodbe, ki ji bodo omogočile kontrolo nad Baltskim morjem. Ta kontrola bo popolna, ko se uvrsti med te država še Finska.

—o—

NOVO PRAVILO ZA GOVORE PO RADIO

Washington, D. C. — Zveza radio postaj se je zadnji torek zedinila glede novih določb in pravil za izdajanja dovoljenj za govore po radio. To dovoljenje se v naprej ne bo več izdajalo tistim govornikom, ki obravnavajo kaka sporna vprašanja. Te zadeve se bodo smele razpravljati na radio samo v obliki "foruma," namreč, da boste obe stranki imeli priliko, zagovarjati svoje stališče. Tako ne bo več dovoljeno, da bi na pr. v sedanjem sporu glede nevtralnostnega zakona smel posebej govoriti eden govornik za preklic, drugi pa zopet popolnoma ločeno proti, marveč bosta morala biti oba vključena v isti program.

—o—

SKRBNO VSE UREDIL PRED SMRTJO

Chicago, Ill. — 83 letni John F. White se je zadnji torek obesil na porču v ozadju svojega doma na 3642 Magnolia ave. Pred smrtjo pa je skrbno uredil vse svoje zadeve, s tako natančnostjo, kakoršne je bil navajen pri svojem delu; bil je prej namreč javni računar. Svoji ženi je zapustil zapisnik, v katerem je zabeležil, kdaj in kje je bil rojen, od kod so njegovi starši prišli in, kako je prišel do svojega zaslužka. Dalje ji je zabeležil tudi telefonsko številko mrtvaškega oglednika, policije in pogrebnika,ter končno celo besedilo molitve, ki se naj moli ob njegovem grobu. Kakor je zapisal, je bil vzrok njegovega čina ta, ker zaradi starosti ni več mogel dobiti dela.

—o—

Predstavite v a š i m prijateljem "Amer. Slovenca" in jim ga priporočite, da se nanj naroče!

MNOŽICE PRI MUNDELEINU

Na tisoče vernikov se poslovilo od pokojnega kardinala.

—o—

Chicago, Ill. — Na tisoče in tisoče chicaškega ljudstva se je vrstilo te tri dni ob mrtvaškem odru v katedrali Najsv. Imena, da izkažejo še zadnjo čast pokojnemu priljubljenemu kardinalu Mundeleinu, katerega truplo leži tamkaj. K Requiem maši v sredo zjutraj je prihitelo toliko vernikov,da jih je moralo veliko ostati zunaj cerkve. — Kardinalovo truplo leži na mrtvaškem odru odeto z vsem škofovskim in kardinalskim ornatom, toda govornik, ki je imel pridigo i maši, je povdarjal, da vsakdo, ki je pokojnika poznal, ve, kako malo je bilo temu za pomp in ceremonije, in, da je pod zunanjim bliščem bilo srce preprostega moža, ki se ni menilo za zunanjost, marveč je bilo obrnjeno k Bogu.

—o—

PREDSEDNIK PRIPOROČA SPAVO MED DELAVSTVOM

Cincinnati, O. — Pred delegati konvencije Ameriške del. federacije, ki se vrši v tem mestu, se je v torek prečitalo pismo, ki ga je poslal zborovanju predsednik Roosevelt. V njem se njuno priporoča, naj federacija nadaljuje z delom za spravo s CIO. Predsednik je povdarjal, da v svobodi, ki jo uživamo v Ameriki, imamo pravico, da v mnogih stvareh nasprotujemo drug drugemu; to bi se pa moralo izvajati brez vsake zamere in bi se morala hitro iskati sredstva za spravo, kadar je šel spor dovolj daleč. Omenil je predsednik tudi, da bo naslovil enak apel tudi na CIO, ko bo ta imela konvencijo.

—o—

NEMCI ŠTEDIJO PRI ČAJU

Berlin, Nemčija. — Nazijska vlada je odredila, da Nemčija med drugimi izdatki varčuje tudi pri čaju; tega bi bilo treba v inozemstvu kupiti in tako bi šel nemški denar v inozemstvo. Da se temu izdatku izogne, priporoča vlada, naj se namesto pravega čaja uporablja nadomestek, sestoječ iz raznih zelišč, rož in listja. V to svrho so se organizirale skupine deklet, starejših in mladih, ki gredo na polja in pod nadzorstvom izvedenca nabirajo ta zelišča.

—o—

MAJHEN, TODA TRPEŽEN AEROPLAN

Chicago, Ill. — Izredno pozornost je vzbudil neki 24 letni Patrick Johns, ko je zadnji torek priletel semkaj iz Rochester, N. Y., v malem, komaj 1,100 funtov tehtajočem aeroplanu. Od tukaj pravi, bo poletel v San Francisco, od tamkaj pa nazaj v New York, in sicer v enem poletu, brez postanka. Malo letalo je opremljeno z vsemi potrebnimi pripravami.

ARMADA SI NABAVLJA NOVE TANKE

Washington, D. C. — Armadno poveljstvo je zadnji torek vložilo naročilo za 329 novih bojnih tankov, kateri bodo stali šest milijonov dolarjev. Vsak bo tehtal okrog 12 ton in bo opremljen po najnovejših izumih. Kakor kaže, bo armada posvetila posebno pažnjo tankom, ko je videla iz nemško-poljske vojne, kako uspešno bojno sredstvo so. Dosedanji tanki, katere ima armada, so bolj ali manj zastareli; nekaj jih je še celo iz svetovne vojne.

KRIŽEM SVETA

— **Budapesta, Ogrska.** — Po vladnih odredbih so se zadnji torek uveljavili razni protijudovski zakoni, po katerih bo na desettisoče Judov, zaposlenih v ogrskih tovarnah in trgovinah, izgubilo delo.

— **Burgos, Španija.** — Vodja nacijonalistične Španije, Franco, je v torek izrazil upanje, da se bo dosegel evropski mir, toda se bodo morali iskati zanj novi temelji. Španija, je dejal, je na uslugo, da pomaga po svojih močeh pri dosegi sprave.

— **Bern, Švica.** — Švicarska vlada je v torek izdala dovoljenje prejšnjemu poljskemu predsedniku Mosčickiju, da bo smel bivati v Švici, kjer je bil svoječasno že univerzitetni profesor in švicarski državljan.

—o—

ŠOLE ZAPRTE V ZNAK ŽALOVANJA

Chicago, Ill. — Vse katoliške farne šole širom chicaške nadškofije so v znak žalovanja za pokojnim kardinalom Mundeleinom zaprte dva dni v tem tednu, namreč v četrtek in v petek. To je objavil v torek zvečer nadzornik farnih šol, Msgr. Cunningham.

"VODNI ZID" OKROG AMERIKE

Okrog obeh Amerik se upostavil nevtralnostni pas na morju, širok več sto milj. — Zahteva od Anglije in Francije po otokih.

—o—

Panama. — Vlade 21 republik na obeh ameriških kontinentih, katerih zastopniki so točasno zbrani v tem mestu na panameriški nevtralnostni konferenci, so zadnji torek obvestile evropske države, ki stoje v vojni, o odločitvi, katero je omenjena konferenca sprejela. Ta odločitev je izrednega pomena, kajti z njo se nevtralnost Amerik ne omejuje samo na suho zemljo, marveč sega tudi na morje. Odredilo se je namreč, da se okrog obeh Amerik, izvzemši Kanade, ustvari nekak "vodni zid," preko katerega ne smejo segati nikake sovražnosti od zunaj. Ta nevtralnostni pas se razteza nekaterih točkah celih 300 milj daleč na odprto morje.

V svojevrsten položaj so prišli s to odločitvijo angleški in francoski otoki na vzhodu od centralne Amerike. V ta nevtralnostni pas spadajo namreč tudi ti otoki in so torej prišli nekako pod ameriško varstvo. Razumljivo je zato, da so nekateri kongresniki v Washingtonu stavili resen predlog, da se zahteva od Anglije in Francije, naj odstopite te otoke Zed. državam kot odplačilo za svoje vojne dolgove.

KRALJ INŠPICIRA BOJNE SILE

Angleški kralj Jurij (na desni), ko je, sam oblečen v zračno uniformo, prišel inšpicirat glavni stan obrežnih zračnih sil v bližini Londona. Civilisti in vojaštvo so ga pri tej priliki bučno pozdravljali.

Iz Jugoslavije

Strašen roparski zločin v Blatu pri Grosupljem se razjasnjuje. Mladoletni rejenec priznava, da je sam svetil razbojnikom. — Smrtna kosa in druge vesti iz raznih krajev v domovini.

Svetil je razbojnikom

Grosuplje, 11. sept. — Že zadnjič je bilo poročano o strašnem umoru v vasi Blato, kjer sta postala žrtev razbojnikov posestnik Jože Nučič in njegova soproga, sestra gospodarja pa nevarno ranjena. Po storjenem zločinu so razbojniki preiskali vso hišo in odnesli denar, komaj par tisočakov. Nučičeva sestra Marija v bolnici ni vedela mnogo povedati o napadu, ker sta jo razbojnika hitro pobila do nezavesti. Veliko več je vedel povedati rejenec 16 letni Ivan Uljetič, katerega so Nučičevi, ki so bili brez otrok, vzeli za svojega. Fant je namreč zjutraj tudi poklical sosede na pomoč in povedal, da sta ga ponoči zbudila dva maskirana moška, ki sta mu zabičala da ga ubijeta, če bo zinil besedico ali klical na pomoč. Brez strahu je fant to pripovedoval in to je vrglo nanj sum, da so ga začeli orožniki zasliševati. Sprva niso mogli iz njega veliko izvedeti, končno se je zapletel v protislovja, zlasti pri drugi izjavi, zato ga niso spustili iz precepa in so ga zasliševali včeraj ves dan o vsem mogočem. Poleg glavnega so ugotovili še nekaj podrobnosti, ki so kazale, da rejenec ni neprizadet pri groznem zločinu.

Snoči so orožniki zasliševanje nadaljevali. Ker je bil rejenec precej zbegan in se je zapletal v nasprotja, so mu orožniki nastavili past. Dejali so mu, da bo dobil Nučičevo posestvo brez vsega, če prizna, ali je kaj vedel in kaj pomagal pri zločinu.

Ta vaba je bila za fanta prezapeljiva in je gladko priznal, da je res on odprl morilcema in da jima je po hiši svetil. Ni izključeno, da je svetil morda tudi tiste trenutke, ko sta morilca s sekirami napadla nedolžni žrtvi.

Fant je dalje povedal, da je enega od morilcev poznal in da je to bil neki Slavko, ki je pred leti služil pri Nučičevih. Drugega pravi, da ne pozna.

Po priznanju se je fant pogovarjal z orožniki, kako bo ravnal s premoženjem, ki ga bo dobil, da bo vole in kravi takoj prodal, češ da potrebuje zdaj denarja in podobno.

S tem priznanjem se je uganka o zverinskem umoru v Blatu precej razjasnila. Orožniki neutrudljivo iščejo dalje v smeri, katero so dobili po rejenčevih izpovedih.

—o—

Nov volilni zakon in druge politične postave

Beograd, 29. sept. — Jugoslovanska vlada je začela izdelovati vse nove politične zakone, v prvi vrsti pa novo volilno postavo. Izdelanje novega volilnega zakona je poverjeno pravosodnemu ministru Dr. Lazi Markoviču. Po tem zakonu se bodo vršile volitve po listkih in s sorazmernim predstavništvom. — Dan volitev za nove senatorje je določen za 12. november.

—o—

Velika shramba za žito

Kakor se poroča iz Beograda z dne 29. sept., se je pričela v Pančevu graditi velika shramba za žito in krmo, namenjeno za izvoz. V tekočem letu je v načrtu, da se v raznih krajih Jugoslavije zgradi še 32 takih velikih shramb.

—o—

Smrtna kosa

Na Jesenicah je umrla Elizabeta Kocijančič, soproga delovodje v pokoju.—V Ljubljani je umrla Justina Jurc, rojena Ronzel, soproga sprevodnika državnih železnic. — V Hošnici pri Laporju je umrl Franc Strmšek, veleposestnik.

—o—

Pod voz je padel

Ko je 17 letni Anton Jager iz Dobrunj vozil domov otavo, je tako nesrečno padel z naloženega voza, da je prišel pod voz in mu je kolo šlo čez nogo ter mu jo zdrobilo.

—o—

Polhar ponesrečil

V črnomaljskih gozdovih je pridno lovil polhe delavec Ivan Zmuk. Nekoč se je po končanem delu vlegel truden poleg ognja in zaspal. Pri tem se mu je vnela obleka, ki je bila prepojena s poljšjo maščobo, ker je Ivan polhe tudi mesaril, in naenkrat je bil ves v plamenih. Tovariši so mu prišli na pomoč in pogasili obleko, vendar je pa moral v bolnico.

—o—

Ni mu uspelo

Drava je pri Sv. Marku nižje Ptuja naplavila truplo ponesrečenega Stanka Cvirna, ki je utonil pri kopanju. Hotel je namreč preplavati dravji rokav med Mariborskim otokom in Studenci, a je omagal in so ga zagrnili dravski valovi.

—o—

Poškodba

Posestnikov sin Janko Leopold iz Zapog se je na polju precej močno vrezal s srpom. Ker so se bali, da bi izgubil preveč krvi, so ga odpeljali na kirurški oddelek ljubljanske bolnice.

—o—

Napad

Ko je stopal krošnjar Josip Perič iz Djurmanca iz Savske banovine nekega jutra skozi gozd pri Št. Andražu na Polzeli, sta ga presenetila dva neznana moška in ga napadla. S samokresom v roki sta ga prisilila da je dvignil roke, nakar sta mu preiskala žepe ter mu odvzela denar, 500 dinarjev, kolikor je imel pri sebi.

Amerikanski Slovenec

Prvi in najstarejši slovenski list v Ameriki.
Ustanovljen leta 1891.

Izhaja vsak dan razun nedelj, ponedeljkov in dnevov po praznikih.

Izdaja in tiska:
EDINOST PUBLISHING CO.
Naslov uredništva in uprave:
1849 W. Cermak Rd., Chicago
Telefon: CANAL 5544

Naročnina:

Za celo leto	$5.00
Za pol leta	2.50
Za četrt leta	1.50
Za Chicago, Kanado in Evropo:	
Za celo leto	$6.00
Za pol leta	3.00
Za četrt leta	1.75
Posamezna številka	3c

The first and the Oldest Slovene Newspaper in America.
Established 1891.
Published by:

Issued daily, except Sunday, Monday and the day after holidays.

EDINOST PUBLISHING CO.
Address of publication office:
1849 W. Cermak Rd., Chicago
Phone: CANAL 5544

Subscription:

For one year	$5.00
For half a year	2.50
For three months	1.50
Chicago, Canada and Europe:	
For one year	$6.00
For half a year	3.00
For three months	1.75
Single copy	3c

Dopisi važnega pomena za hitro objavo morajo biti poslani na uredništvo vsaj dan in pol pred dnevom, ko izide list. — Za zadnjo številko v tednu je čas do četrtka dopoldne. — Na dopise brez podpisa se ne ozira. — Rokopisov uredništvo ne vrača.

Entered as second class matter November 10, 1925, at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

Borah se moti

Chicaški dnevnik "Daily News", ki je drugače v ostri opoziciji proti Rooseveltovi administraciji, je sedaj v zadevi odpoklica embarga odločno na strani vlade in odločno zagovarja potrebo, da se embargo odpokliče in zakon o nevtralnosti spremeni. O senatorju Borahu, ki se poteguje in vodi proti predsedniku v zadevi odpoklica ostro opozicijo, piše "Daily News" med drugim tudi to-le:

"Senator Borah se zelo boji, da se bomo zapletli v vojno, če pričnemo pomagati Angliji in Franciji s tem, da jima začnemo prodajati orožje, proti čemur on sedaj vodi oster boj v senatu, kar pomaga Hitlerju.

Senator Borah se rad prikazuje kot nekak izvedenec za tujezemske zadeve. Ponaša se tudi, da ni bil še nikoli v tujini, ampak z gotovostjo čuti, da ve več o tujezemstvu, kakor pa oni, ki so potovali in proučevali tujezemstva na licu raznih krajev.

V mesecu juliju se je predsednik prizadeval, da bi pridobil kongres za odpoklic embarga. Predsednik je bil informiran, da je vojna blizu in je čutil, da ako bi ta dežela dvignila prepoved na izvoz orožja, da bi to dalo misliti Hitlerju. Pri zgodovinski konferenci v Beli hiši na večer 18. julija letos, je državni tajnik Hull v zaupnem govoru omenil, da zaupna poročila ameriških poslanikov kažejo, da zna Hitler udariti vsak trenotek in tako zavesti Evropo v vojno. Na to je Borah odgovoril tako-le:

Jaz prokleto malo dam na vaša zaupna poročila . . . Prepiri med takozvanimi demokracijami in diktatorstvi v Evropi se tičejo teritorijev, katere rešujejo na načine, ki so zadovoljivi za nje. V Evropi ne bo nobene vojne.

Danes je Poljska dobesedno razdejana in razkosana v krvi po dogovoru med Hitlerjem in Stalinom. Francija in Anglija sta mobilizirale in udarile in zdaj računate, kako hitro in kako daleč se bo vojna razvila in razširila.

Senator Borah je bil v zmoti — zelo v zmoti — o vojni v mesecu juliju. Mi mislimo, da je enako v zmoti sedaj, pri svojem vstrajanju, da se obdrži in ohrani embargo — prepoved prodajanja in izvoza orožja, kar škoduje Angliji in Franciji, pomaga pa Hitlerju."

"Resnica ima težko pot," piše Proletarec. Righto! Potem nadaljuje: "Resnica ima od nekdaj in vsepovsod najtežjo pot. Toda nikdar ne omaga, nikoli ne pade, nego si utira pot dalje in dalje. Nad trideset let deluje naše socialistično gibanje za resnico. V nobenem slučaju se ni izkazalo za laž." — Tako Proletarec. Bog ve, če se je Francelj kaj posmehnil in če je kaj zardel, ko je to zapisal? Hm, "v nobenem slučaju se ni izkazalo za laž?" — Ali res ne? Kaj pa pri miljonskem fondu? Bože, bože, kako ljudje pozabljajo, kaj so govorili in delali včeraj . . .

Proletarec piše dalje v isti številki: "V tiskovni sklad smo dobili letos blizu $900." — Ker smo še le v devetem mesecu, pade lahko še marsikak penez za sklad. Mislimo, da razna napredna društva, ki naklanjajo oglase za socialistične publikacije, kakor je majska publikacija in njihov koledar, gotovo prispevajo skupno visoke svote socialističnemu taboru na Lawndale. Vse prav, njihova zadeva je to. Vsak da komur in kamor hoče. Značilno je to le za nas katoličane, da lahko vidimo, kako požrtvovalno podpira protiverski tabor svoj tisk. Med nami je skoro za vsak nikel jok. Poglejmo nasprotna društva, kako žrtvujejo za svoj tisk, ki nima za slovenski narod v Ameriki nobene zasluge, kakor da slovenske delavce zavaja proč od vere in jih farba s svojo "resnico", katera se imenuje v pravih besednjakih za laž. Učimo se požrtvovalnosti od nasprotnikov!

Frank Barbič piše v Protetarcu dopis, kateremu je dal naslov: "Da se bomo razumeli". — Hm, tudi Proletarec ima včasih kaj, kar je za smeh in kratek čas. To, da zapiše n. pr. Barbič, "da se bomo razumeli", je najboljši vic, kdor more Barbiča pravilno razumeti. Kajti resnica pri tem je namreč ta, da kjerkoli je zraven gospod Barbič, ne bo nikoli razumevanja. Če se bo kedaj že ves božji svet razumel, on bo sigurno proti.

KAKO SE MI JE GODILO PO SVETU; NA KONVENCIJI IN PRI PRIJATELJIH

Chisholm, Minn.

Ko sem se vračal s konvencije H. B. Z., ki je bila v Pittsburghu, Pa., sem se med potjo domov ustavil v Chicagi, Ill. pri mojih prijateljih, kjer sem bil sprejet prav do bratovsko. Ne vem kakšno zahvalo bi izrekel tem družinam za njihovo gostoljubnost in postrežbo. — Komaj sem prišel na postajo v Chicago, že nisem vedel kam bi se obrnil. Odpravil sem se v spodnje prostore, da sem se očistil pittsburghškega prahu, nakar sem se obrnil k vozniku Yellow Cab. Pokazal sem mu naslov mojega prijatelja Mr. F. Krapenca, ali Mr. J. Kochevarja in že smo odbrzeli proti omenjeni strani mesta, kamor smo dospeli že v četrt ure. Avto se je ustavil pred hišo J. Kochevarja, kateri je bil slučajno ravno odzunaj. — Hallo John! Po tem kratkem pozdravu je že stala ob njem njegova soproga, prijazna in gostoljubna žena, ki naju takoj povabi v hišo. Seveda je bila miza takoj polna vsega dobrega in z našimi pogovori smo bili takoj v stari domovini. Po kratkem okrepčilu me pelje John Kochevar okolu ostalih prijateljev. Najprej smo se ustavili pri Mr. Franku Krapencu. Naj povem, da sta brata Krapenc in jaz iz iste vasi doma v starem kraju, namreč iz Igavas pri Ložu, na Notranjskem. — Tukaj pri Franku Krapencu nas je že čakala druga partija, kjer je bilo vsega dobrega v izobilju. Tukaj se vidi kako je, ko se sestanejo znanci in prijatelji. Pogovarjamo se to in ono, naposled gremo obiskat še ostale prijatelje kot so: Mr. Anton Krapenc, Mr. Gregor Gregorich, Mr. John Mlakar, Mr. Just Gregorich, Mr. Andrej Bavetz in še več drugih. Ne smem pozabiti omeniti, da sem bil tudi na uredništvu našega ljubljenega lista Amerikanskega Slovenca. G. urednik J. Jerich, mi je razkazal vse, kar je pod eno streho, spodaj in zgoraj; vso mašinerijo in stroje, na katere se tiska Amerikanski Slovenec in moram reči, da me je vse jako zanimalo in sem vesel, da sem to videl. Vse je v najlepšem redu in hvale vredno. Hvala g. Jerich!

Kam pa v nedeljo popoldne? Tako sem vprašal. Pa prime za besedo Mr. John Kochevar in pravi: V Lemont. Tam ima društvo "Kastrdla" svoj piknik in jaz sem član Kastrole. Tja gremo! Ker je pa Lemont tako na glasu, sem bil s tem odločujočim predlogom kar zadovoljen. Tako smo se odpravili v Lemont na piknik Kastrole jaz, Mr. in Mrs. Kochevar in brata Krapenc. — O boy! Na takšnem pikniku je pa zares luštno. Tako se mi je videlo, kot da smo skupaj ena velika krščanska družina. Tam sem dobil še druge prijatelje kot Mr. in Mrs. Grila, kateri ima v Chicagi veliko pralnico in druge. Na pikniku je bilo vsega v obilju, celo pečenega krompirja ni manjkalo. — Ob tej priliki sem si ogledal tudi novo cerkev in semenišče, ki je krasno poslopje, kadar bo izgotovljeno, vredno da ga podpiramo, saj bo ponos našega naroda v Ameriki. — Toda vrnimo se nazaj k pikniku društva Kastrole. To društvo namreč obdrži več takih piknikov v poletnem času, kar je vse hvale vredno. Iz tega se vidi, da je vodstvo društva v dobrih rokah, da lepo združeno naprej delujejo. Le tako naprej Mr. Žefran, predsednik društva Kastrola! — Pri govoru sem še jaz obljubil, da bom ustanovil na Chisholmu podružnico št. 2, tako sem bil navdušen.

Drugi dan mi je Mr. F. Krapenc razkazal marsikatero zanimivost mesta Chicage. V ponedeljek zvečer je bil pa pri Mr. J. Kochevarju kar celi banket, katerega so se udeležile vse poprej imenovane družine in še več drugih je prišlo. Koliko petja je bilo. Kar ne morem prehvaliti obeh bratov Krapenc in Mr. J. Mlakarja, kako izvrstni pevci so. Ja, seveda, za petje mora biti tudi bas in tega je oskrbel Mr. J. Kochevar v polni meri. — Dragi prijatelji, nikdar nisem kaj takega pričakoval. Sedaj me pa skrbi, s čim vam bom vse to nazaj poplačal? Drugega ne morem reči kot to, da ko pridete v Minnesoto, se oglasite pri meni na Chisholmu vsi, s katerimi sem se sestal in poskušal bom kar bo v moji moči, da vam postrežem. Pa tudi Mr. in Mrs. Tomažin naj prideta.

Odmerjeni čas se je bližal koncu, kazalec se je že pomikal na dvanajsto uro. Treba je bilo vzeti slovo od dragih prijateljev, kajti vlak odhaja s postaje ob 12:00 ponoči in tako smo se poslovili. Na postajo je vozil Mr. John Kochevar v spremstvu prijateljev in prijateljic Mrs. Fr. Krapenc in Mr. in Mrs. A. Krapenc. Vsem še enkrat najlepša hvala za vse! — Iz Chicage v Duluth je vlak vozil celih 13 ur, potem od postaje z busom sem se vozil še tri ure, predno sem bil doma. Pa se je vse izteklo brez kake nezgode. — Prav lep pozdrav vsem skupaj.

John Znidarsich

—o—

Kjer katoličani ne skrbe za razširjevanje svojega katol. tiska, tam d a j e j o najlepšo priliko nasprotnikom, da širijo ti svoj protiverski tisk.

PEVSKI KONCERT V SHEBOYGANU

Sheboygan, Wis.

Letni koncert pevcev cerkvenega zbora cerkve sv. Cirila in Metoda se vrši v soboto 7. oktobra ob 7:00 zvečer v hrvaški dvorani. Kakor vse kaže, bo to eden najpomembnejših in najlepših programov te vrste, odkar obstoja ta cerkveni pevski zbor. — Posebnost te prireditve je to, da se bo dobiček porabil za nove cerkvene orgle. Da bo uspeh tem večji, se pričakuje sodelovanja vseh prijateljev cerkvenega petja kakor tudi posameznikov in vseh faranov, da store v svoji moči kar največ mogoče in tako pripomorejo do res lepega gmotnega uspeha. Organistinja Mrs. Louis Francis je prepričana, da bodo farani cerkve sv. Cirila in Metoda storili v tem pogledu svojo dolžnost in se jim že v naprej zahvaljuje.

Namen tega koncerta je, da se upostavi zbirka za razne potrebščine in preureditve cerkvenega kora. V prvi vrsti pa, da se začne z zbirko za nove orgle, katera se bo nadaljevala, dokler ne bomo dobili dovolj denarja za potrebne nove orgle. Tako bo koncert 7. oktobra začetek nabiranja darov za nove orgle.

Da bo koncert v vsej svoji pestrosti zares uspešen, imamo zagotovilo v tem, da se pevci z vso vnemo pripravljajo nanj že nekaj mesecev. Ves svoj prosti čas porabijo za učenje. Zato pevci tudi pričakujejo, da bodo farani ta njihov trud upoštevali in s svojo navzočnostjo na koncertu to tudi pokazali. Pesmi, ki se bodo izvajale bodo tako mnogovrstne, da bodo vsakega udeleženca popolno zadovoljile. Pele se bodo naše lepe narodne, ki so vsled svoje melodioznosti priznane tudi od drugih narodov, dalje bodo na programu težje umetne skladbe slovenskih skladateljev in zapele se bodo tudi nekatere angleške, da bo tako ustreženo mladim in starim. Pevci bodo nastopili v zboru, kvartetu, duetih, soli. Torej jako pester program. — Posebno povabimo ljubitelje lepega petja iz Waukegana, So. Chicage, Chicage, Milwaukee, West Allis in vseh bližnjih krajev. — Po končanem pevskem programu sledi prosta domača zabava, pri kateri bote imeli priliko videti razne lepe narodne noše in plese. — K obilni udeležbi vabi

Odbor.

—o—

MALO SPOMINOV NA OBISKE IN POČITNICE MED ROJAKI

Ely, Minn.

Čas počitnic in poletnih izletov je minil. Rečem pa, da svojega letošnjega letovanja, oziroma počitnic, ne bom tako kmalu pozabil. Letošnje poletje sem jo namreč mahnil v St. Stefan, Minnesota, z menoj je bila seveda tudi moja družina. Ustavili smo se pri rojaku Johnu Trobec, kjer sem bil tako postrežen, kakor ne bi nikoli pričakoval. Zdi se mi vredno omeniti, da je omenjeni rojak vreden vsega spoštovanja med rojaki in farani Sv. Štefana. On je podomače Huglov Janez iz vasi Log pri Polhovem gradcu. — Moj sin je bil silno vesel, ko je videl, kako dobre sorodnike imam. — Obiskat smo šli tudi njegovega brata Jožeta Trobca na Elk River, s katerim se nismo videli celih 44 let. Žalibog, da nismo imeli č a s a, da bi kaj delj ostali tam in se kaj več pogovorili o marsičem. — Priporočam se pa za prihodnje leto, če Bog da zdravje, si bom vzel malo več časa. Naj omenim, da je tudi Jože Trobec, kakor njegov brat John, vreden vsega spoštovanja od sorojakov, kakor tudi njegova sestra Micika in Johana. Lenke, ki je prav tako prijazna in dobra kot ostali, katere sem tukaj omenil, pa nisem videl. — Pozdravljeni dragi rojaki in nasvidenje prihodnje leto, že bomo še živi in zdravi.

Geo Peternel

—o—

NAROČNIKOM V KANADI

Onim naročnikom v Kanadi, ki imajo navado pošiljati denar v gotovini, javljamo, da odkar je Kanada objavila vojno Nemčiji se je kanadski dolar pocenil. Danes velja kanadski papirnati dolar le samo .85 ameriških centov. To je kar mi dobimo zdaj za kanadske dolarje pri izmenjavi. Ker je naša naročnina plačljiva le v ameriški valuti in stane za Kanado radi višje poštnine, namreč frankiranja vsake številke z znamkami, $6.00 letno in $3.00 polletno. Na podlagi sedanje pocenitve kanadskega dolarja, dobimo mi za kanadski dolar samo 85 centov ameriškega denarja in n. pr. da kdo pošlje tri kanadske dolarje v pismu za polletno naročnino, plača nam le samo **$2.55** in ne $3.00 v ameriški valuti, torej premalo celih 45 centov. Iz tega razloga svetujemo vsem kanadskim naročnikom, da naj pošiljajo naročnino za naše liste v poštnih nakaznicah (Postal Money Orders,) ki so nakazane v ameriških dolarjih in tako plačajo primanjkljaj radi nižjega kurza že sami na pošti. Onim, od katerih bomo za naprej prejeli gotovino v kanadskem denarju, bomo pri naročnini kreditirali le toliko, kolikor bomo mi prejeli za kanadske dolarje pri izmenjavi. Kanadske naročnike prosimo, da vzamejo to na znanje.

—o—

NAROČNIKOM STENSKEGA KOLEDARJA "AM. SLOVENCA"

Ameriški Slovenci naroče vsako leto lepo število stenskih koledarjev "Amerikanskega Slovenca" v staro domovino. Doma so se našega stenskega koledarja tako privadili, da premnogi sami pišejo ponj, če jim ga domači pozabijo naročiti. Tudi letos bomo tiskali nekaj več koledarja in vsi tisti, ki ga redno vsako leto naročajo svojim domačim so prošeni, da svoja naročila čim preje naznanijo in pošljejo Upravi. Naročila bomo sprejemali tudi letos v naprej in ga ne bomo dosti več tiskali, kakor bo naročil. Tistim, ki bodo z naročilom zamudili se zna pripetiti, kakor se je že mnogim večkrat, ki so z naročilom čilo odlašali, da ga potem niso dobili.

Stenski k o l e d a r za leto 1940. bo stal s poštnino vred za stari kraj, kakor druga leta **20 centov.** Pošljite Upravi lista pravilni naslov, kam naj se koledar pošlje in pa 20 centov v znamkah ali gotovini. Vse drugo bomo opravili mi. Da bo koledar v redu dostavljen na dani naslov.

Preberite tozadeven oglas v tej številki.

—o—

Širite in priporočajte list "Amerikanski Slovenec"!

Dogodki med Slovenci po Ameriki

Nezgoda pri delu

Cleveland, O. — Naš naročnik in prijatelj g. Alojzij Cvetnik, stanujoč na 14805 Sylvia Ave., se je pri svojem delu v tovarni ponesrečil. Zdrobilo mu je kazalec na desni roki. Prijatelji ga na domu lahko obiščejo. — Dobremu rojaku želimo skorajšnjega okrevanja.

—

Soprog naše zastopnice umrl

Eveleth, Minn. — Po dolgi in mučni bolezni, previden s sv. zakramenti za umirajoče je umrl tukaj blag in odlično katoliško zaveden mož Mr. John Kastelc, v starosti 62 let. Pokojni je bil rojen v vasi Oselca, župnija Krka. Pogreb pokojnega se je vršil dne 30. septembra. Tukaj zapušča žalujočo soprogo Johano Kastelc, ki je zastopnica "Amer. Slovenca" in "Novega Sveta" ter eno hčer Jennie, ki je učiteljica in eno sestro Mrs. Anton Pugelj. — Žalujoči družini naše sožalje, pokojniku pa R.I.P.

—

Nov grob v Clevelandu

Cleveland, O. — Tukaj je nagloma preminul na svojem domu rojak Joseph Jaklič, v starosti 51 let z East 137th Street. Pokojni je bil doma iz Medvod na Gorenjskem in je prišel v Ameriko pred 27 leti. Zapušča soprogo Frances, rojeno Papeš in dva sina. Pokopan je bil iz cerkve Marijinega Vnebovzetja na Calvary pokopališče.

—

Na operacijo

So. Chicago, Ill. — Te dni se je podala na operacijo Mrs. Mary Golob, soproga tukaj dobro poznanega rojaka in naročnika našega lista Mr. Johna Goloba z 97th Street in Ave. M. Dobri ženi želijo sosedje in prijatelji čimprejšnjega okrevanja.

—

Jubilej zakona

West Allis, Wis. — Srebrni jubilej zakonskega življenja sta tukaj slavila v krogu svojih prijateljev Mr. in Mrs. Anton in Cecilia Breznik s South 92nd Street.

TARZAN IN SLONOVI LJUDJE (78)

(Metropolitan Newspaper Service) **Napisal: Edgar Rice Burroughs**

Ko je Tarzan bil gotov s kraljem kateremu je zvezal usta, roke in noge, se je obrnil k rešenima jetnikoma in vsi trije so se odpravili da gredo ven. Že so bili skoro pri vratih, ko so se ta nenadno odprla in na vratih se je prikazala ko smrt bleda postava velike ženske. — Bila je Menofra.

Velika rana ji je zijala na levi strani glave in desna rama je bila močno ranjena in vsa je bila oblita s krvjo. Gonfala in Wood sta bila prestrašena, tako tudi kralj Phorus, je s strahom gledal v postavo, ki se je bila prikazala na vratih in trepetal. Samo Tarzan ni kazal nobenega strahu.

Menofra je vsa bleda obstala med vratmi in presenečena zrla na nenavaden prizor, ki se ji je nudil. Takoj je razumela položaj. Dasi slaba vsled izgube mnogo krvi, je vendar naglo stopila nazaj in zaprla vrata. Tarzan, ki je naglo spoznal kaj mu je storiti, je skočil naprej, toda bilo je prepozno.

Vrata so bila trdno zaprta in Menofra jih je zaradi varnosti tudi zaklenila s ključem, katerega je pijani Phorus pozabil v ključavnici. Trenutek nato je ranjena kraljica že vpila po hodnikih in klicala stražo, ki se je naglih korakov bližala proti ječi. "Vjeti smo!" reče obupno Wood.

POZOR! Poglej na številko poleg naslova na imenu. Ako ti je naročnina potekla, obnovi jo in pomagaj listu!

KAJ DEMOKRACIJA POMENJA ZA MENE

Spisal James T. Shotwell

(Urednikova opomba: Profesor Shotwell, ki je sam tujerodec, je eden izmed najodličnejših ameriških zgodovinarjev in uživa mednaroden sloves ne le vsled svojih zgodovinskih spisov, marveč tudi radi svojega neumornega dela v prid miru in mednarodni vzajemnosti. On je profesor zgodovine na Columbia univerzi in ravnatelj oddelka za gospodarstvo in zgodovino v Carnegievem skladu za mednarodni mir. Članek prof. Shotwella je deseti v vrsti člankov o demokraciji, spisanih od odličnih turodnih in tujerodnih Amerikancev na prošnjo organizacije Foreign Language Information Service. Za nazore, izražene v teh člankih, so člankarji sami odgovorni.)

Foreign Language Information Service je dobro pogodil, ko je izbral naslov za ta članek. Kajti izziva pisatelja, naj se izogne blestečim frazam, ki se po navadi rabijo, kadar se razpravlja o vzvišenih idejah. Demokracija je nekaj, kar je v duši človeka, pa tudi oblika človeškega udruženja. Sega dol v najskromnejše življenje, pa tudi gor, kjer je državna oblast vtelesnjena v činiteljih vlade. Saj končno merilo vrednosti vsake oblike človeške družbe je, da-li je v stanu dajati ali pospeševati izraz onih idealov, ki največ pomenjajo v življenju ljudi, kateri cenijo elemente kulture in zagovarjajo dostojno spoštovanje za mnenja človeštva.

Demokracija je prijateljsko in sosedno ravnanje z drugimi ljudmi, raztegnjeno na celotne narode med seboj. V najboljšem slučaju pomenja udejstvovanje socijalne pravičnosti, v najslabšem zanemarjenje socijalnih dostojnosti. Mi, ki živimo pod njo, moramo radi tega neprestano čuvati, da ta domači način življenja bodi prav sigurno pošten način in da se pravice drugih merijo po tem, kar sami zahtevamo za-se.

To pomenja, da osnovno načelo demokracije je zlato pravilo ravnanje z bližnjim. Pomenja, da izrabljanje je bistveno nedemokratično, naj se vrši na škodo drugih narodov, ali pa doma. Zgodovina nas pa uči, da ne moremo pustiti da se te sile same udejstvujejo, marveč da moramo imeti ustanove, v katerih naj bodo shranjene kot svetinja in jih obvarujemo od napadov. To je razlog, zakaj demokracija cvete v onih narodih, ki so imeli najdaljšo izkušnjo z zastopniškim načinom vladanja in z odgovornim pravosodjem.

Resnična demokracija kliče za ojačenje teh instrumentov vladanja, ali istočasno jih mora neprestano brzdati z neumorno pažnjo. Velika je skušnjava, da bi prepustili probleme vlade političarjem, ki so vedno na delu, ali pa strokovnjakom, ki te probleme najbolj razumevajo, ali koncem koncev narod, ki drugim prepušča svojo kontrolo vlade, izgublja svojo izdatnost, ker nima prilike razvijati svojo sposobnost reševati stvari z lastnim razmišljevanjem. Nikaka vlada, pa naj bo še tako sposobna, ne more nadomeščati kritičnega razmišljevanja privatnih državljanov. To je zlasti res v dnevih moderne znanosti, ko se novi in nepričakovani položaji neprestano pojavljajo pred nami. V teh časih potrebujemo pomoč vsakega mislečega državljana; ne moremo prepuščati odrešenje v roke vladnih uradnikov.

Zlasti na enem velikem delokrogu je demokracija dandanes ogrožena — na onem mednarodnih odnošajev. Samolastne avtarhije, ki planirajo svoje gospodarstvo le z ozirom na svoje lastne potrebe, imajo nagon, da se končno zatečejo k nasilju, ker se njihove potrebe protivijo potrebam drugih in one ne marajo priznati to dejstvo in pobotati se. Tajnika Hull-a prizadevanje, da bi se zoperstavil tendenci diktatorskih držav s tem, da nudi vzajemne trgovinske dogovore vsemu svetu na podlagi enakosti, je najboljši primer, kar jih imamo v sedanjem času, o kakem koraku napram svetovni gospodarski demokraciji. Žalibog se danes države vsled grožnje vojne bolj brigajo za svojo sigurnost kot za svoje blagostanje; posledica je, da demokratična trgovinska politika Združenih držav ni imela mnogo prilike za uspeh. Ali te razmere ne bodo trajne. Demokracija kot izraz prosvetljenega samo-interesa mora končno zmagati.

To objasnjevanje velike ideje je le delno in nepopolno. Njena osnovna načela ostajejo resnična toliko v vojni kolikor v miru. Preizkušajo se sedaj, kot morda nikdar poprej, toliko v Evropi kolikor v Aziji in neposredni izid nas utegne morda razočarati, kajti zmožnost vničevanja je velika v rokah militaristov. Ali, karkoli naj se zgodi sedaj o končnem izidu ne more biti dvoma. Zmage, ki jih diktatorji dosegajo, so po sami naravi stvari začasne in dozdevne. Ne morejo biti stalne, kajti civilizacija ne more trajati na nikaki drugi podlagi kot na oni pravičnosti in pravičnost more uspevati le tam, kjer pravice in dolžnosti navadnega človeka so najvažnejše stvari v ravnanju in mišljenju človeštva in kjer je toliko ravnanje kolikor mišljenje zadobilo obliko v trajnih ustanovah. To ravno tako velja za mednarodne odnošaje, kakor za narod sam.

—o—

RAZNOTEROSTI

PO 31 LETIH SE NAŠLI

Ko je l. 1908. strašen potres razdejal južnoitalijansko mesto Messino, sta obležala pod razvalinami hiš tudi roditelja štirih otrok z imenom Genitori. Z očetom in materjo je našla smrt v ruševinah tudi hči. Po potresu sta bila v seznamu rešenih te družine samo dva brata Genitori. Tretjega je po sodbi očividcev smrt pobrala prav tako kakor očeta, mater in sestro.

V resnici pa je bilo nekoliko drugače. Nebogljenega dečka, ki mu je potres pobral očeta, mater in sestro, se je usmilila dobra rodbina v Cataniji in ga je vzela k sebi za svojega. Tam je otrok doraščal. Ker je kazal lepo nadarjenost, so ga krušni roditelji poslali v šole in tam je študiral tako marljivo, da je dosegel doktorsko čast iz trgovskih ved.

Nedavno se je oglasil pri okencu neke banke v Messini dr. Antonio Franchina, kakor se je pisal najdenec po novih krušnih starših. Uradnik, s katerim je govoril, je opazil, da sliči mladi mož na las nekemu njegovemu znancu z imenom Bonaventura Genitori. Vprašal ga je, odkod je in doktor je v kratkem povedal roman svojega življenja. Uradnik ga je nato povedel k Genitoriju, kjer se je pojasnila uganka njegovega življenja. Dr. Franchina je namreč bil brat Genitorija in je veljal za izgubljenega, oziroma ubitega otroka. Po ena in tridesetih letih se je zdaj sešel s svojima pravima bratoma v Messini in je z njima praznoval prav prisrčno svidenje.

—o—

DEDNOST BARVE OČI

Francoski raziskovalec de Candolle je objavil uspeh mnogoletnih raziskav o barvi človeških oči. Izkoristil je pri tem vprašanjem. Po njegovih raziskavah sta dve temeljni barvi, iz katerih se sestavljajo vse druge, to je modra in rjava. Kakor kažejo statistike, imajo ženske v pretežni večini rjave oči, pri moških so pa češče vse barve, ki so v svojih odtenkih različne ob obeh temeljnih barv. Najbolj redke pa so tako pri ženskah, kakor pri moških modre oči.

Po de Candollu je barva oči dedna. Osemdeset odstotkov vseh ljudi ima isto barvo kakor starši, seveda če sta barvi oči pri starših enaki. Če temu ni tako, tedaj se očesna barva ravna po starih starših. Če imajo starši raznobarvne oči, to je če sta temeljni barvi rjava in modra, tedaj se podeduje pred vsem rjava barva. Iz tega razloga je čedalje manj ljudi, ki imajo modre oči, čedalje več pa je oseb z rjavimi očmi.

—o—

NENAVADEN DOGODEK

Neki švedski častnik je devet let iskal svojega sina po vsej Evropi, slednjič ga je te dni našel — v Belgradu.

Oče, po imenu Herald Schultz, švedski mornariški kapitan, se je poročil pred desetimi leti. Po rojstvu drugega otroka pa je med njim in ženo prišlo do nesporazumljenj, ki so privedla tako daleč, da je prišlo do ločitve zakona. S sodnim odlokom, s katerim je bil zakon ločen, pa je bilo tudi odrejeno, da sin ostane pri očetu, hči pa pri materi. Toda mati se ni mogla ločiti od sina in je pobegnila z njim, hčerko pa je skrila pri svojih starših. Oče je sedem let iskal sina po vseh evropskih mestih, dokler ni dobil prvih ugodnih vesti pred dvema letoma iz Beograda. Poiskal ga je in že je imel vse pripravljeno, da bi ga z letalom odpeljal na Švedsko. Toda policija mu je v zadnjem hipu na posredovanje njegove žene to preprečila in otroka spet izročila materi, ki je vdrugič pobegnila z njim. Sedaj se je kapitan obrnil na oblasti, da bi to vprašanje uredile. Slednjič je dobil dovoljenje, da sme svojega sedaj že deestletnega sina odpeljati s seboj v domovino. Ker pa je izprevidel, da je tudi njegova žena zelo navezana na otroka, je privolil, da se tudi ona vrne v Stocholm. Tako so se vsi trije po devetih letih beganja in iskanja kot ena družina vrnili v domovino.

VESEL, DA JE DOMA

9 let stari Lado Barta iz Jacksonville, Fla., ko je srečno prispel v New York s svojo materjo s potovanja v Evropi. Priplula sta z italijanskim parnikom Conte di Savoia, ki je vozil rekordno število potnikov, namreč 2,158.

—o—

PRED NOVO VLADO NA SLOVAŠKEM

Bratislava, Slovaška. — Iz zanesljivih krogov je prišla izjava, da se bodo v kratkem izvršile znatne izpremembe v slovaški vladi, in sicer tako, da bodo prišli v njo le strogo nazijski pristaši.

—o—

SAJE DOKAZUJEJO PROSPERITETO

Cleveland, O. — Tukajšnje mesto ima svojevrsten način, da ugotovi mero prosperitete, namreč čim več saj v zraku, tem več prosperitete. Tako je bilo v avgustu 35 ton saj nad eno kvadratno miljo, a v septembru pa celih 90 ton, Prosperiteta se je torej za skoraj trikrat zvišala.

Edini Slovenski Hardware Store v Chicagi

Nova barva po nižji ceni
ZA ZUNANJE BARVANJE.

"CHICAGO PAINT" izdelovana po novi formuli iz "White Leada" in cinka.
Prejšnja cena $3.25 galon.
Zdaj samo ---------- **$2.49** galon
Ako naročite 5 galonov skupaj po --$2.39 galon

"ALL STAR VARNISH" posebne kvalitete za tla in pohištvo. Preje $3.25 galon.
Zdaj samo ---------- **$2.19** galon

"BLACK STAR ROOFING CEMENT", za strehe in dimnike. —
Zdaj samo ---------- **49c** galon

NOVA VRSTA MALTE (CORKING COMPOUND), ki se rabi za zadelavo špranj in pok okrog oken in vrat, kar vam mnogo prihrani na kurjavi---------- **$1.75** galon
Zraven vam posodimo pripravo (gun) za mašenje in mazanje s to malto.

OBENEM VAM SPOROČAMO, da imamo vedno v zalogi vse vrste barve, varniše, olje in vse druge potrebščine za barvanje. Ravno tako imamo v zalogi vse vrste železnine, ki se rabijo za domove in vse vrste električne potrebščine. Naše cene so zmerne. Naša trgovina je vaši sredini, da vam ni treba hoditi daleč po blago in plačevati voznino. Naše blago je garantirano.

SE PRIPOROČAMO!

Meden Hardware & Paint Store
(EDINI SLOVENSKI HARDWARE STORE V CHICAGI.)

1804 W. Cermak Rd., Chicago, Illinois
PHONE SEELEY 7838

NE BO TI V ŠKODO - ČE ZVEŠ!

POLJSKO MESTO KRAKOV

Med poljskimi mesti ima Krakov izjemen položaj; niti prestolnica Varšava se ne more meriti z njegovo slavno preteklostjo in kulturnim pomenom. Ime je dobil po legendarnem Krakusu, očetu Vande, ki o nji pripovedujejo stare poljske pesmi in legende. Že v desetem stoletju po Kristu je bil važno mesto, sedež škofije. V enajstem stoletju je Boleslav Smeli prenesel iz Poznanja v Krakov prestolnico Poljske, a Kazimir Veliki (1333—70) je zgradil na Wawelu kameniti grad in v mestu več cerkva ter utemeljil leta 1364. poljsko univerzo, ki se še dandanes imenuje po tej dinastiji Jagiellonska. Pod njegovo vladavino so bile zgrajene tudi znamenite Sukiennice (tržnice suknja), v kateri je sedaj velik muzej z galerijo slik.

Najvišji vzpon je doseglo to poljsko mesto v 15. in 16. stoletju, ko so v njem vladali kralji Poljske in Litve. V tem času je bil Krakov na glasu enega najlepših evropskih mest. Ko je požar uničil grad na Wawlu, je dal kralj Sigismond III. prenesti sedež kraljev v Varšavo in mesto je začelo propadati, tako da ga je delitev Poljske zatekla že v precej zaostalem stanju, čeprav so tolike krasne stavbe še vedno pričevale o njegovem nekdanjem sijaju.

Ob delitvi Poljske je bil Krakov najprej dodeljen Avstriji, nato (1807—1815) Velikemu vojvodstvu varšavskemu, od leta 1815—1846 pa je bil neodvisna republika, dokler ga niso leta 1846. zopet zasedli Avstrijci. Tako je bil vse do leta 1918. sedež galiških deželnih oblasti. In ker so imeli Poljaki v Avstriji dokaj ugoden položaj, je mogel Krakov nadaljevati svoje kulturno poslanstvo. V času narodnostnega preganjanja Poljakov v Prusiji in Rusiji se je tu osredotočilo poljsko kult. življenje.

Ob Visli ležeče mesto napravi po svoji legi po mnogih starih krasnih palačah in cerkvah na tujca dober vtis. V poljski republiki, ki je razdeljena na 16 provinc ali vojvodstev, je tudi Krakov sedež ene izmed štirih provinc, ki obsegajo nekdanje avstrijsko ozemlje. Tu je tudi sedež nadškofa, univerza je zelo razvita in na najboljšem glasu (med profesorji je Slovenec dr. Vojeslav Mole), nji pa se pridružujejo razne znanstvene ustanove, izmed katerih je najznamenitejva Akademija znanosti (edina na Poljskem). V Krakovu delujejo nadalje akademija za oblikujoče umetnosti, trgovska visoka šola, visoka šola za poljedelstvo in rudarska akademija.

Krakov šteje nad 200.000 prebivalcev, med katerimi je znaten odstotek Židov. Izmed njegovih znamenitosti naj omenimo predvsem Rynek (Glavni trg), največji in najlepši na Poljskem. Obdajajo ga stare palače, nekdanje rezidence poljskega plemstva. Tu so že omenjene Sukiennice (iz leta 1558.), stavba, ki ji je dal italijanski stavbenik Gian Maria Padovano značilen slog poljske renesanse. Na tem trgu, ki se ponaša s spomenikom Adama Mickiewicza, sta magistratno poslopje in majhna cerkev iz 11. stoletja. Posebno znamenita pa je Marijina cerkev, ki je najlepša in največja gotična cerkev na Poljskem. V nji so mnoge krasne umetnine. Večji stolp je visok 81 m in ima posebno uro, ki s trobentanjem fanfar oznanja ure. Izmed ostalih znamenitih stavb starodavnega Krakova naj omenimo še Jagiellonsko knjižnico. Na dvorišču mogočne stavbe stoji stari kip poljskega astronoma Kopernika.

Mestno središče se razprostira okrog apnenčastnega hriba Wawel, ki je Poljakom tako sveto mesto kakor Čehom njihovi Hradčany v Pragi. Tu so v dobi, ko je imela Poljska največjo moč, bivali poljski kralji, tu so pokopani njihovi kralji in "knezi duha". Na Wawlu je dvonadstropni kraljevski grad, ki je po razdelitvi Poljske doživel podobno usodo kakor grad čeških kraljev: Avstrijci so ga spremenili v vojašnico in prenesli na Dunaj vse, kar je bilo v njem količkaj pomembnega. Po vojni so ga Poljaki skušali restavrirati po stanju v 16. stoletju; stroške za to obnovo so krili z javnimi zbirkami. Wawelska katedrala je prava zakladnica poljskih starin in umetnosti. Obdaja jo osemnajst kapel z grobnicami poljskih kraljev in velikašev in z umetnostnimi spomeniki. Med najlepše grobove štejejo grobnico Kazimirja Velikega, ki je umrl leta 1370. V središču katedrale je grob sv. Stanislava, posebno krasna renesančna kapela je zgrajena na grobovih dveh kraljev Sigismondov. Mnogi kralji in kraljice so pokopani v kripti. Tu so tudi grobovi narodnih junakov Kosciuszka in poljskega maršala za Napoleonovih časov Poniatowskega, dalje pesnikov Mickiewicza in Slovackega, ustanovitelja poljske republike Josefa Pilsudskega in drugih. V zvoniku tega poljskega Panteona visi največji zvon Poljske, imenovan "Zygmunt"; ima v premeru 2 m. 88 cm in je bil vlit v prvi polovici šestnajstega stoletja.

Onkraj Wawla je židovska četrt, imenovana Kazimierz, ki je bila nekoč neodvisno mesto. V pavlinski cerkvi je kripta s krstami nekaterih slavnih poljskih znanstvenikov in umetnikov. Izmed krakovskih muzejev je na glasu zlasti Muzej kneza Czartoryskega, v katerem najdeš tudi slike Rafaela, Leonarda da Vincija in drugih mojstrov.

Dva kilometra od mesta je holm (Kopiec) Kościuska, umetno nanošena mogila v spomin na poljskega vstaša, ki je umrl l. 1817. S tega 34 m visokega holma se odpira razgled na Krakov. Ob lepih dnevih se vidijo v daljavi zasneženi vrhovi Tater in Karpatov. Takih "kopcev" je okrog Krakova več; tako je v predmestju Podgorze "Kopiec Krakusa", legendarnega ustanovitelja tega mesta, v kraju Mogila pa je grob njegove hčeri Wande, o kateri pripoveduje stara legenda, da se je rajši vrgla v Visio, kakor da bi se omožila z Nemcem Rüdigerjem. Tam je tudi samostan cistercijancev, ki imajo stalne stike s slovenskimi belimi menihi v Stični. 12 km od Krakova pa je Wieliczka z znamenitimi solarnami.

NAZNANILO
Zopet prihaja čas. ko si boste poželeli dobrih
DOMAČIH KRVAVIH KLOBAS
Dobili jih boste lahko pri nas ob koncu vsakega tedna.
Na razpolago imamo tudi
dobre mesene klobase, želodce in druge vrste mesa domačega dela.
Ajdova moka se bo tudi kmalu dobila
— *SE PRIPOROČAMO* —
R. JERIN
1952 W. 22nd Pl. Tel. Canal 4974 Chicago, Ill.

Tatenbah

ZGODOVINSKA POVEST

Spisal Dr. O. Ilaunig

"Lahko mi verjameš," reče grof Tatenbah s povzdignjenim glasom.

"Daj sem pero," veli grof Thun.

"Tukaj je," reče grof Tatenbah vidno razburjen ter izroči prijatelju gosje pero, ki ga je prej pomočil v črnilo.

"Torej glej," spregovori grof Thurn, nastavi pero ter z odločnostjo zapiše svoje ime.

"Aha, vse mi je jasno. Nikdo drug ni to ko grof Thurn. Glej, glej, zato hoče imeti konja. Seveda njegov namen je, da bi odvedel gospodično Moniko, po gluho strežnico Špelo gotovo ni šel. Zato pa hitro, kaj takega se ne sme zgoditi! Čakaj, grof Thurn, sedaj se jaz maščujem."

Konrad je takoj zasedel enega konja, drugega pa potegnil k sebi ter zdirjal pred rotovž, kjer je bil mestni pisar. Izročil je konja v varstvo hišniku, ki je stal pri durih, sam pa je hitel po stopnjicah ter brez trkanja butnil skozi vrata v pisarno mestnega pisarja.

Le-ta je začudeno gledal, da je dobil tako nenaden in nenavaden obisk in se je že skoraj razhudil. Ko pa mu je Konrad v pretrganih besedah povedal, da hoče grof Thurn njegovo Moniko odvesti, je mestni pisar skočil kvišku, se prijel za glavo, nato pa kriknil:

"Hitro, hitro, takoj tja, drugače je prepozno!"

Mestni pisar je zdirjal po stopnjicah do glavnih vrat ter hotel kar dalje leteti.

"Gospod pisar, tukaj sta dva konja. Takoj jih zasediva, da poletiva tja, peš prideva mogoče prepozno."

"O, to je rešitev," vzdihne Koder ves iz sebe. Dvigne se na enega izmed konjev ter zdirja naprej, Konrad pa za njim.

"Na pomoč, na pomoč," ti obupni klici so se v tem trenutku čuli iz vrta mestnega pisarja. Še kratek, bolesten krik, nato pa je vse utihnilo.

"Zdajci so se razgrnili oblaki in polna luna je posijala na vrtna vrata v trenutku, ko je stopil grof Thurn z Moniko na rokah na prosto. Pogledal je okoli sebe ter zaklel, ko ni videl konjev na določenem mestu. Kje so konji? Oko jih ni videlo, uho pa je takoj slišalo peketanje konjskih kopit v smeri od Drave.

Grof Thurn se obrne ter jim hoče iti naproti, misleč, da pridejo od tam naročeni konji. Na rokah nese Moniko, kateri je posvetila luna v obraz. Bila je nezavestna, bleda, usta pa je imela zamašena z robcem.

V tem trenutku se prikažeta na dveh konjih dva jezdeca — bila sta mestni pisar Jakob Koder in Tatenbahov konjar Konrad.

Grof Thurn pogleda presenečen oba jezdeca ter spusti Moniko na tla, kjer obleži, ne da bi se ganila.

Pisar Koder skoči s konja, plane k svoji hčeri, ji potegne zamašek iz ust ter jo začne drgniti po čelu. Nato se dvigne, skoči h grofu Thurnu, ki je hotel zahajati konja, na katerem je ravno prej prijezdil pisar.

"Ropar, lopov, morilec, "zakriči Jakob Koder ves iz sebe in dvigne roko proti grofu.

"Kaj, ti si upaš mene psovati," zavpije grof Thurn, "čakaj, da ti pokažem meščanska sodrga, tu imaš plačilo!"

Rekši potegne meč iz nožnice ter ga zavihti proti glavi pisarja.

V tem trenutku priskoči na pomoč hlapec Konrad z debelim drogom, ter prestreže udarec, da se ostrina meča zasadi v les.

"A, ti si izdajalec, tebi se imam zahvaliti za neuspeh, pogini pes," zakriči grof Thurn, izdere meč iz lesa, ki ga je držal Konrad še vedno v rokah, ter bliskoma sune hlapca v prsa, da se z glasnim krikom zvrne na tla.

"Tu imaš svoje izdajalsko plačilo," zadere se grof Thurn ter bliskoma odjezdi, pustivši drugega konja na mestu.

Vse to se je zgodilo tako naglo, da se pisar Koder niti prav ni zavedel. Še le ko je zagledal hlapca Konrada v mlaki krvi v zadnjih zdihljajih, na drugi strani pa svojo hčer Moniko, je spoznal, kakšno hudodelstvo je učinil grof Thurn.

Pisar Koder je pokleknil ves trepetajoč ob svoji hčeri, ji dvignil glavo ter stresel truplo, da bi jo obudil k življenju.

Monika pa se ni ganila, v strahu jo je dvignil, zanesel skozi vrt v hišo ter jo rahlo položil na postelj. Poklical je hlapca Valentina in mu naročil, da takoj hiti po mestnega zdravnika dr. Benedikta pl. Griendl. Sam pa se je medtem s pomočjo napol gluhe dekle Špele trudil, da spravi svojo hčer zopet k zavesti.

V kratkem je prispel zdravnik, kateri se je dolgo trudil okoli Monike, dokler je naposled odprla oči. Gledala je kakor izgubljena okoli sebe, na obrazu se ji je bral prestani strah. Oči so gledale nemirno.

"Beži, beži — pusti me," je zakričala ter začela kriliti z rokami, da so jo morali s silo držati.

Zdravnik se je trudil na vse načine, da jo pomiri, kar se mu je čez nekaj časa tudi posrečilo. Za trenutek je zaspala. Naenkrat pa je skočila kvišku ter gledala zbegana okoli sebe. Njen pogled je dobil izraz najhujše bojazni, pri tem je držala roke od sebe, kakor bi se hotela ubraniti sovražnega napada.

"Proč, proč, ti črna pošast, kam me vlečeš, oče pomagajte."

"Saj sem tukaj, tvoj oče, Monika, pomiri se! V varnih rokah si, nikdo ti ne stori nič žalega," tolaži obupani oče svojo hčer ter ji gladi bledo lice in roke, ki so bile mrzle kakor led.

Bliskoma se je raznesla strašna novica po mestu. Truplo zabodenega hlapca Konrada so dvignili ter ga zanesli v mrtvašnico. Zastražili so vsa mestna vrata. Ta odredba pa je bila zaman.

Grof Thurn je porabil občno zmedo v to, da je zdirjal na konju grofa Tatenbaha dalje proti jugu, preklinjajoč hlapca Konrada, ki mu je izvršitev njegovega naklepa preprečil. Imel je vse pripravljeno, da odvede Moniko na kak Tatenbahov grad, ko se pa poleže prvi nemir, jo spravi na Primorsko v kak samoten grad, kjer jo obdrži tako dolgo, dokler se ne vda njegovi volji.

Konrad pa ga je izdal, vsi lepi načrti so bili prekrižani. Da ga je zato ubil, se niti dosti zmenil ni, saj primeren zagovor se vedno najde in njemu, kot plemenitašu se bo gotovo verjelo.

(Dalje prih.)

Naročila za stenske koledarje

Amerikanskega Slovenca za l. 1940

SPREJEMAMO DO 1. NOVEMBRA 1939.

Na tisoče ameriških Slovencev naroči vsako leto STENSKI KOLEDAR "Amerikanskega Slovenca" svojim domačim, ali prijateljem in znancem v stari kraj. Naročite ga tudi Vi.

KOLEDAR STANE S POŠTNINO SAMO 20 CENTOV,

kar lahko pošljete v Money ordru, znamkah ali gotovini. Zraven pošljite pravilni naslov in ko bo koledar izšel, ga bomo odpravili na dani naslov.

Knjigarna Amerikanski Slovenec

1849 West Cermak Road, Chicago, Illinois

NA OBISK V STARO DOMOVINO

ŽIROVNICA — PODHOM — BLED.

(Piše Mrs. Josephine Erjavec, Joliet, Ill.)

Ko smo prišli iz Smledника domov, nas je že čakalo povabilo g. in ge. Kralj, pri katerih smo stanovali, naj jih obiščemo gori v Podhomu, pošta Gorje pri Bledu, kjer sta se oba nahajala že od 1. avgusta in kamor zahajata vsako leto po več tednov na oddih. Z veseljem smo se odzvali temu povabilu, kajti naš namen je itak bil, da pred odhodom iz domovine še enkrat obiščemo Bled in njegovo čarobno okolico. Tako se 29. avgusta odpravimo proti Gorenjski. Najprej se ustavimo v Žirovnici, kjer smo obiskali najmlajšo teto mojega soproga, go. Pepco Bergelj, katere mož je bil dolga leta železniški čuvaj in je sedaj v pokoju. Ker so prejeli obvestilo od sestre France Zaviršek iz Šmarja, da tudi njih obiščemo, so bili na to že nekako pripravljeni, četudi niso vedeli dneva našega prihoda, niso bili kaj presenečeni in mi je teta rekla, da je slutila da pridemo. Zopet smo si po tolikih letih veselo segli v roke in vstopili v hišo, kjer smo se sestali še z ostalimi, ki so nas čakali. Veselo je bilo snidenje, ko smo se gledali z bratranci in sestričnami mojega soproga. Kako so se vsi predrugačili. Takrat, ko sem jih videla, so bili še šolarčki, bi rekla, sedaj so pa že vsi preskrbljeni in odrastli, kar je gotovo zasluga skrbnih staršev, da so spričo skromnih dohodkov, odgojili enega sina za sedlarja, drugega za mizarja, potem je eden krojač, zopet drugi zdravnik na Jesenicah, dekleta pa šivilje in dobre gospodinje. Sedaj na stara leta so jim v pomoč in so jim pomagali zgraditi lično hišico s krasnim vrtom. — Mnogo smo morali povedati o sorodnikih v Ameriki. Njih iskrena želja je bila, še enkrat videti svoje drage, katere se bo pa težko kedaj izpolnila. Zato so pa naročili vroče pozdrave. Pri obloženi mizi in prijaznem kramljanju, smo kmalu dočakali poldne. Morali smo se posloviti od ljubeznivih ljudi in nadaljevali smo pot proti Bledu. Pot nas je peljala mimo Lesc. Vse prepočasna se nam je videla ta vožnja, pa pogovor z voznikom, ki je bil svoj čas v Ameriki in ki pozna še mnoge v Clevelandu, jo je napravil malo bolj kratkočasno. Pravil je da si je po sedmih letih iskreno želel nazaj, pa mu je bilo onemogočeno. Tako smo med pogovori prišli do neke garaže, kjer izstopimo in plačamo vozniku račun ki je znašal 60 dinarjev. Tukaj smo vzeli teksi in po 15 minutah vožnje smo bili v Podhomu. G. Kralj nam že pride naproti, kajti so nas že pričakovali in tu smo se kmalu udomačili. Od tu se vidijo krasne gore in planine. Sploh je tu narava silno slikovita. Po kosilu se odpravimo proti Bledu. Kako je Bled popularen, naj vam služi ta le slučaj. Ko sem bila na Dunaju in čakala na banki, primem v roke nemški časopis in že mi je oko obstalo na lepi reklami o našem slovenskem Bledu. Dalje sem tudi v ženskem modnem magazinu, po katerem sem listala, videla sliko Bleda. Ni čudno, da je naš slovenski Bled tako zaživel in zaslovel.

Z izletom s članicami SŽZ. se nismo mogli dolgo pomuditi na enem kraju, kajti imele smo vse polno drugih načrtov, zato smo morali naprej. Že takrat sem sklenila, da še enkrat obiščem ta kraj in sedaj se mi je želja izpolnila, da si morem ogledati vsako malenkost ki jo nudi to letovišče na Bledu. — Najeli smo čolnarja, in nas je vodil in vozil po gladkem jezeru proti cerkvici, ki se kot čarobna stavba dviga iznad jezerske gladine, katera se vidi daleč na okolu. Čoln za čolnom tiho drsi mimo nas. Krasna slika. Krasna pesem "Po jezeru bliz Triglava..." je odmevala od gora in planin in se zgubljala nekje v dobravah in še više gori proti nebu. Ko smo prehodili 99 stopnic, smo prišli do cerkvice. V zvoniku smo drug za drugim pozvanjali vsak s svojo skrivno željo v srcu. Moja je bila ta, da bi srečno prišla nazaj v Ameriko. Vsakdo, ki je imel priliko obiskati Marijo blejsko ve, kaj občuti srce sredi tega tihega jezera, ko se poslavlja od božjega hrama sredi otoka. Zadnji pogled k oltarju je veljal Mariji s tiho prošnjo za milost, da bi mi bila dana prilika jo še kedaj obiskati v njenem tihem svetišču. Vstopimo k štantom zunaj cerkve in tu sta Kraljeva že kupovala razne spominke.

Nazaj grede se počasi peljemo mimo kraljevega gradu, v katerem v poletnem času stanuje kraljica Marija s sinom Petrom, mladim kraljem Jugoslavije. Vse je močno zastraženo. Dalje se peljemo mimo hotela Petran, kjer imajo krasno urejena kopališča. Naprej grede vidim celo vrsto najmodernejših hotelov, katerih pred 11 leti še ni bilo. Ko se ozremo na drugo stran, opazimo mnogo ljudi, ki imajo poglede vprte na jezero, po katerega gladini se ziblje mnogo čolnov. Pred dnevi, tako so rekli, je tu neki avto zavozil v jezero in ga hočejo dvigniti. Počasi gremo naprej, toda naši pogledi se ozirajo in iščejo cerkvico sredi jezera in njeno gospodarico Marijo blejsko. S tihim vzdihom v srcu "zbogom Bled ti kinč nebeški," se nam ta lepota raja umakne. Videli smo pa še vedno krasoto gorenjskih planin in gora, ki ji ni enake. Veliki mogočni Triglav je pa kakor očanc, kot gospodar gledal na vse te manjše hribe in gore in se zastrmel v strmi babji zob na drugi strani.. — Ustavili smo se v enem najmodernejših hotelov na sladoled.

Tukaj smo opazili bogato oblečene dame na promenadi, pa tudi osebe v kopalnih oblekah, katere smo po obrazih spoznali, da niso domačinke. Bile so Nemke, Italijanke, Črnogorke, Angležinje in druge. Vse to nam je v dokaz, da je Bled slaven in popularen. Poleg tega se obiskovalci zavedajo, da je za vso komoditeto, ki so jo tukaj na Bledu deležni, veliko manjša cena,kot pa kje drugod, cenejše, kot morda v njih lastnem letovišču v njih domovini. — Naj povem slučaj, ko mi je neki Nemec povedal, ki je sedel pri sosednji mizi, da pridejo semkaj, da se vsaj do sitega najedo, medtem ko bi v Nemčiji morali plačati za tako kosilo ki ga dobe tukaj, kar ogromno svoto.

Tukaj na Bledu imajo tudi razna zabavišča za letoviščarje, kot so plesi po hotelih, zunaj na verandah ali v senci vitkih cipres, palm in duhtečih cvetic, katerim igra izbrana godba. Dalje imajo razne igre, kot tenis in druge. Tukaj v tej prekrasni okolici si pač tudi najbolj razvajeno srce ne more poželeti še kaj več. — Tukaj na Bledu stanuje tudi en atov sošolec po imenu Rus, ki ima malo štacuno in ki ga ni videl že 45 let. Zopet je bilo veselo presenečenje. — Tukaj na Bledu so vihrale številne zastave raznih narodov, tudi naša ameriška. Bilo je tu ob času velike konference antante, ki so imeli one dni važne seje in posvetovanja. Zato je bilo tudi letovišče prenapolnjeno s številnimi gosti. — Toda, kljub vsej lepoti, je tudi za nas prišel čas ločitve od ljubega kraja. Imeli smo v teh dneh, ki so nam bili še namenjeni v domovini še veliko potov in obiskov in hoteli smo se dokončati, zato smo se morali posloviti z obljubo seveda, da prideta za par dni tudi g. in ga. Kralj za nami v Ljubljano. Odhajali smo z Bleda, toda obljubili smo, da ko še enkrat pridemo, ostanemo tu najmanj mesec dni, da tako v polni meri uživamo lepoto slovenske zemlje, ki slovi, kot od Boga najbolj obdarovan košček, ki ga je poklonil našemu malemu slovenskemu narodu na tej zemlji. — Pot v Trojane pride na vrsto prihodnjič.

Pisano polje

J. M. Trunk

Prerokovanja. Stari človeški napori prodreti v temno bodočnost. Otročarije. Pa bodo prerekovali. Morda je bolj kalkulacija. Vidim: "Hitler zasede Poljsko, potem ponudi Angliji in Franciji spravo." Res je Hitler izrecno omenil, ko je govoril na radiju, da nima spora z Anglijo in Francijo. Potem se obrne proti Balkanu, kar bi bila gola igrača. V nekaj letih se pripravi,in 'single-handed he will lick the whole Europe in Ameriko." Ni ravno nemogoče. Rusija je z njim, drugi Slovani mu ne bodo delali ovir.

*

V Berlinu je veliko veselje, da bo stric Stalin poslal dosti hleba in še druge ropotije za puške in kanone. Še več. Tudi dosti orožja bo prišlo pravijo in trdijo. Naši slovenski Stalinovi agentje sicer trdijo, da ne bo Stalinovih kanonov za Nemce, pa izgleda, da jih bo. Poljaki prejšnje in sedanje Moskoviče dobro poznajo. Carski Moskovivči so jim vsiljevali pravoslavje s knuto, sedanji komunistični bi se utegnili lotiti najprej cerkva in pri tem na nemško invazijo lepo pozabili, ker prav sedanjim Moskovičem je boj zoper "strup" vere prvo, pomoč kakemu slovanstvu pa deveta briga. Vsakega Slovana pa bi le veselilo, ako bi bil Stalin s paktom udaril Hitlera in preprečil drugo Monakovo grdobijo, kakor vsaj slovenski stalinovci v Pittsburghu trdijo.

Že danes pa se lahko trdi, da je bil pakt Stalina s Hitlerem razlog za nemški napad na Poljake in povod za drugo klanje, ker brez pakta bi se bil Hitler premislil pri napadu z orožjem.

*

Tudi list, ki hudo zavija oči radi "krivic," kakršne so se baje delale Nemcem pri miru v Versseillesu, objavlja te dni sledečo notico: "Berlin — In many churches Catholics are reciting daily prayers for the welfare of Chancellor Hitler. It has been announced that the Vatican is planning to establish hospitals for the care of wounded German soldiers. Catholic doctors and nurses are volunteering their services for this work."

Ako vatikan stori kaj za nemške ranjence, je to dobro delo, in prav je tudi, da se oglašajo prostovoljci za to delo, saj more iti le za kake laške zdravnike in strežnice, ko bodo Nemci tako že vsi uposleni. Kaj pa glede Poljakov? Ali tam ne bo ranjenih? Morda gre tam vsak vojak kar v večnost?

Gre bolj za — molitve za Hitlera. Nihče ne more imeti ničesar zoper molitev in Nemčija je zdaj v vojski, ampak za — Hitlera...to jasno kaže, da je prav vsak Nemec najprej Nemec, potem šele protestant, socialist, komunist, katoličan, in prav pri nemških katoličanih utegne biti katoličanstvo zdaj prav zadnje na vrsti. Kdor je poznal in gledal duševno razpoloženje med Nemci že takoj po porazu, se ne more čuditi, ker to razpoloženje se je zdaj podvojilo in potrojilo. Dokler bo Hitler zmagoval, ne bo naletel niti na najmanjši odpor v notranjosti, in naj bi n. pr. vse Poljake na meh odrl. Prav vsak Nemec želi od vsega srca, da bi ves svet postal le nemška kolonija. Za osodo teh kolonisto pa mu ni. In taki Nemci se pritožujejo nad — krivicami! Svet je daleč zagazil.

—o—

'ŠIRITE AMER. SLOVENCA'

POSLUŠAJTE

vsako nedeljo prvo in najstarejšo jugoslovansko Radio uro od 9. do 10. ure dopoldne na WGES postaji, 1360 kilocycles.

NASLOVI

diplomatskih predstavništev Jugoslavije v Ameriki

Poslaništvo Jugoslavije
Legation of Jugoslavia
1560 — 16th Street
Washington, D. C.

*

Jugoslovanski Konzulati:
Consulate General of Jugoslavia
745 Fifth Avenue,
New York, N. Y.

*

Consulate General of Jugoslavia
840 N. Michigan Ave.
(6th floor)
Chicago, Ill.

DR. J. E. URSICH

ZDRAVNIK IN KIRURG

1901 W. Cermak Road

CHICAGO, ILL.

Uradne ure: 1—3 popoldne in 7—8 zvečer izvzemši ob sredah.
Rezidenčni telefon: La Grange 3966
Uradni telefon: Canal 4918
PO DNEVI NA RAZPOLAGO CELI DAN V URADU.

ROJAKI SLOVENCI!

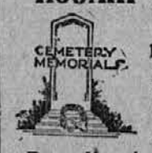

Kadar želite okrasiti grobove svojih dragih, ne pozabite, da imate na razpolago lasnega rojaka.

Postavljam in izdeljujem vse vrste nagrobne spomenike v vseh naselbinah države Illinois. Cene zmerne, delo jamčeno, postrežba solidna. Se priporočam!

Kadarkoli nameravate kupiti nagrobni spominski kamen, pišite na podpisanega za vsa pojasnila in za cene. V Vašo korist bo.

Joseph Slapničar

SLOVENSKI KAMNOSEK
527 North Chicago Street,
JOLIET, ILL.
Telefon 2-4787

DOBRO POSTREŽBO IN DOBRO KURIVO

dobite, če naročite PREMOG, ali pa KURILNO OLJE od slovenskega prodajalca in razvažalca istega.

JOHN ŽELEZNIKAR

PRODAJALEC IN RAZVAŽALEC "BLUE FLAME RANGE OIL" IN VSE VRSTE PREMOGA.

2045 W. 23rd Street, -:- Chicago, Illinois
Telefon CANAL 4534